

An Englishman in Budapest

Megjelent Richard Whish Versenyjog című kommentárjának magyar nyelvű fordítása

2010 júliusában jelent meg a HVG-Orac Könyvkiadó gondozásában – a GVH Versenykultúra Központjának támogatásával – Richard Whish Professor Versenyjog c. könyve hatodik kiadásának magyar fordítása. A Versenykultúra Központ ezzel folytatta a Massimo Motta Professor Versenypolitika című műve által megnyitott sort. Ezúttal azonban, a méltányos és a jó művészei számára örvendetes módon, egy jogi (bár távolról sem jogászokdó) műre esett a választás. Ez az első angol nyelvű versenyjogi nagykommentár, amely betörhetett a magyar nyelvi térbe és hozzájárulhat a versenykultúra és versenytudatosság előmozdításához. Bizton állítható: a magyar nyelvű versenyjogi kiadványok igencsak szűk és belépési korlátok miatt nehezen megtámadható piacán ez az első olyan mű, amely a vállalkozásokra vonatkozó versenyszabályok vonatkozásában, a teljesség felé törekedve, egy lexikon átfogó erejével összesíti az európai (és az egyesült királysági) versenyjogi gyakorlatot.

A könyv mintegy 1,5 éves fordítói, lektori és szerkesztői munka eredménye. A

minőség egyik garanciája pedig, hogy bár három fordító munkáját dicséri, még ennél is több lektora volt.

Whish Professor kommentárja az európai angol nyelvű szakirodalom alapműve. A könyv egyik érdeme, hogy külön ismerteti a jogszabályi – vagy ha úgy tetszik, dogmatikai – kereteket, és külön az egyes magatartások, illetve megállapodások vonatkozásában érvényesülő gyakorlatot. Örök dilemmája a kézikönyvet író versenyjogásznak, hogy miként mutassa be a versenyszabályok szerkezetét, anélkül, hogy elveszne az egyes magatartások és megállapodások jogi megítélésének erejében. A szerző kiválóan oldja fel az általános és különös rész antagonisztikus ellentétét: első lépésben ismerteti a versenyjogi alapfogalmakat, majd ezt köve-

tően elemzi az egyes tipikus tartalmi kérdéseket.

A 2. fejezet áttekinti az Európai Közösség és az Egyesült Királyság versenyjogát, a 3. fejezet foglalkozik az EK Szerződés 81. cikk (1) bekezdésében [(jelenlegi EUMSZ. 101. cikk (1) bekezdése)] található általános kartelltilalommal, a 4. fejezet pedig a 81. cikk (3) bekezdésében [(jelenlegi EUMSZ. 101. cikk (3) bekezdése)] szabályozott egyedi mentességgel. Az 5. fejezet tartalmazza az erőfölénnyel való visszaélést szabályozó 82. cikk (jelenlegi 102. cikk) általános elemzését. Külön érdeme a könyvnek, hogy önálló fejezetben (8. fejezet) foglalkozik a versenyjog magánjogi érvényesítésének kérdésével.

Az egyes megállapodás-, illetve magatartástípusok önálló fejezetben kerülnek elemzésre. A 13. fejezet foglalkozik a durva – a fordítás által intézményesített szóhasználatban: kökemény – kartellekkel, a 14. fejezet tárgyát a hallgatólagos összjátékos és a közös erőfölény sejtelmes és tűnőkény fogalmak képezik. A 15. fejezet a versenytársak közötti együttműködési megállapodásokkal, a 16. fejezet pedig a vertikális megállapodásokkal foglalkozik. A 17. és a 18. fejezet az erőfölénnyel való visszaélés körében külön-külön ismerteti a nem árra és az árra irányuló magatartásokat. A könyv külön fejezetet (19. fejezet) szentel a szellemi tulajdonjogok (hagyományos magyar szóhasználat: szellemi alkotások joga) és a versenyszabályok kollíziójának. A 20-21. fejezetek foglalkoznak az európai fúzióellenőrzéssel. A könyv utolsó, 23. fejezete egyes ágazatokra lebontva ismerteti a versenyszabályok alkalmazását.

Nem maradtak ki az Egyesült Királyság jogával foglalkozó részek sem. A 2. fejezet az Európai Közösség és az Egyesült Királyság versenyjogának együttes áttekintését adja, majd a szerző külön fejezetek-

ben foglalkozik az 1998-as Competition Act-tel és a 2002-es Enterprise Act-tel (9–11. fejezetek). Az egyes tematikus fejezeteket többnyire az Egyesült Királyság versenyjogára, illetve joggyakorlatára vonatkozó kitekintések zárják, azonban például a 22. fejezet kifejezetten az Egyesült Királyság fúzióellenőrzési szabályait ismerteti.

Mivel a kézikönyv átfogja a vállalkozásokra vonatkozó szabályok egészét, a magyar nyelvű szakmai szókészlet kialakítása és rögzítése komoly szellemi feladatot jelentett. A munka során a fordítók – vagy ha ők nem, akkor a lektorok mindenképpen – konzekvensen követték a Gazdasági Versenyhivatal gyakorlatában kialakult terminológiát, ilyen módon biztosítva a szöveg egységességét. A fogalmi egységesség tette lehetővé, hogy az eredeti angol mű rendkívül pontos és kiterjedt tárgymutatója áttemelhető legyen a magyar változatba, és biztos iránytűt adjon a célirányzottan kereső olvasó számára.

Whish professzor kézikönyve egyike a legkedveltebb versenyjogi nagykommentároknak. A szerző a versenyjogi szabályok és elvek igazi elemző bemutatását adja, valódi irodalmi stílusban, amelynek magyar nyelvre történő átültetése gyakran többet kívánt meg az egyszerű magyarra fordításnál: magyarításra kellett vállalkoznia annak, aki nemcsak a versenyjogászok szűk köre számára használható szöveggel szeretett volna hozzájárulni a honi versenyjogtudomány fejlődéséhez. A fordítók és a lektorok nem elégedtek meg azzal, hogy a szerző által megalkotott értéket a nyelvtan rideg szabályaival beemeljék a magyar nyelvi térbe: prioritás volt az eredeti nyelvezet olvasmányos, gördülékeny stílusának megőrzése és megmentése a magyar olvasó számára.

A magyar nyelvezet megőrzése, és több tekintetben kialakítása, nem tekinthető könnyű feladatnak. Ezzel természetesen nem vagyunk egyedül: általános jelenség, hogy a versenyjogi közéletben angol nyelvi túlsúly érvényesül. Még az önálló és kifejezetten iskolateremtő német versenyjogban, illetve szakirodalomban is szép számmal találunk példát angol eredetiben használt terminusokra. Az idegen szókészlet használata semmiképpen sem tekinthető üdvözlendőnek, és a versenyjoggal napi szinten nem foglalkozó jogász és közgazdász kollégák számára könnyen a szektásodás benyomását keltheti. Minden bizonnyal nem is kell

A Gazdasági Versenyhivatal Versenykultúra Központja és a HVG ORAC Lap-és Könyvkiadó 2010. szeptember 20-i könyvbemutatóján a szerző jelenlétében mutatta be az egyik legkedveltebb versenyjogi nagykommentár magyar nyelvű fordítását.

megelégednünk a „Minden nemzet a maga nyelvén lett tudós, idegenen sohasem” (Bessenyei György) közhellyel, és talán lehetne szangvinikusabban is reagálni a szinergiákból, szektor inkvájerekből, rivjúból, stét éjdeből és kommitmentekből felépülő Hunglish-re: „a magyarok egymás közt beszéljenek magyarul!” Bár nem egy esetben igényel kreativitást a magyar kifejezés megtalálása, Whish professzor Versenyjog című kommentárjának fordítása során ez kiemelt szempont volt.

Egy könyv megírásának befejezésekor a szerző, akár ha származékos művet is hozott létre, bár a Gutenberg-galaxis értéklésére nem vállalkozhat, óhatatlanul felteszi magának a kérdést: meg kell-e elégednie a szerzői honoráriummal, vagy bízhat-e abban, hogy valódi értéket teremtett; más szóval: ezen könyv által ment-e a világ előbbre? Nos, a kérdés megválaszolását a nyájas olvasóra bízom, magam részéről bízom benne, hogy igen.

NAGY CSONGOR ISTVÁN